

Aan
Van Minister BZK
Team verkiezingen

nota

Beslisnota - beantwoording kamervragen over afname
van het aantal stembureaus

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2023-0000150449

Datum
20 maart 2023

Opgesteld door

Samengewerkt met

Bijlage(n)
1

Aanleiding

Op 15 maart jl. heeft het lid Leijten (SP) schriftelijke vragen gesteld over het verdwijnen van stembureaus. Aanvullend op deze vragen van het lid Leijten hebben de leden Bushoff (PvdA) en Van der Graaf (CU) op 15 maart schriftelijke vragen gesteld over de afname van het aantal stembureaus. De deadline voor beantwoording van deze vragen is gesteld op 5 april aanstaande. Omdat beide sets vragen over hetzelfde onderwerp gaan wordt voorgesteld deze vragen met een aanbiedingsbriefje gelijktijdig te beantwoorden.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd in te stemmen met de beantwoording van deze schriftelijke vragen.

Kern

- De schriftelijke vragen zijn ingediend naar aanleiding van de berichtgeving in de media: de betreffende artikelen zijn als achtergrond bij deze nota bijgevoegd.
- De vragen gaan over de volgende onderwerpen:
 - De in de media gemelde daling van het aantal stembureaus. Waaronder in het bijzonder een grotere daling in wijken met goedkopere woningen dan in wijken met duurdere woningen.
 - De noodzaak tot normering van het aantal stembureaus.
 - Gemeenten die geen verkiezingsborden meer plaatsen.
 - Het stimuleren van de rolstoeltoegankelijkheid van stemlokalen.
 - De initiatieven om gratis taxi's in te zetten tijdens deze verkiezingen in de provincies Drenthe en Groningen.
 - Het met provincies en gemeenten delen van voorbeelden van provinciale of gemeentelijke initiatieven om kiezers te stimuleren te gaan stemmen.
- Een groot deel van de vragen heeft betrekking op het lopende onderzoek dat uitgevoerd wordt voor de evaluatie van de provinciale staten- en waterschapsverkiezingen. Omdat niet vooruitgelopen kan worden op de uitkomsten van dit onderzoek verwijst u in uw reactie daar op.
- De evaluatie van de provinciale staten- en waterschapsverkiezingen wordt in de zomer afgerond. De planning is de uitkomsten van de evaluatie in september met de Tweede Kamer te delen.

- Parallel naast deze vragen heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken een verzoek ingediend voor een reactie op het NRC-artikel van 16 maart 2023 'Een tekort aan stembiljetten, uitgeputte stemmentellers en andere onregelmatigheden' en over het bericht van de Nederlandse Vereniging Voor Burgerzaken (NVVB) van 21 maart 2023 'NVVB vindt telproces niet langer uitvoerbaar!'. Ook verzoekt de commissie om binnen afzienbare tijd een commissiedebat te voeren over het Verkiezingsproces Provinciale Statenverkiezingen van 15 maart 2023. *Voor meer hierover zie politieke context.*

Onze referentie
2023-0000150449

Datum
20 maart 2023

Toelichting

- In de vragen van de PvdA en CU wordt verwezen naar de aangenomen motie van Raak. De voetnoot hierbij verwijst echter naar een vergelijkbare motie, met het nummer 34270 nr. 23, over het aantal stembureaus. Met 35 stemmen voor, is deze motie echter verworpen.
- Bij de behandeling van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 heeft het lid van Raak (SP) opnieuw een motie over stembureaus in stemming gebracht. Deze motie (35590 nr. 15) is aangenomen. Verondersteld wordt dat deze laatste motie bedoeld wordt. In uw antwoord verwijst u naar deze motie.
- De aangenomen motie van het lid van Raak luidt als volgt:
gehoord de beraadslaging,
verzoekt de regering, er samen met de gemeenten voor zorg te dragen dat bij de verkiezingen van 17 maart niet minder maar méér stembureaus zullen worden ingericht,
en gaat over tot de orde van de dag.
- De appreciatie van uw ambtsvoorganger op de aangenomen motie van het lid van Raak was als volgt:

Minister Ollongren: De motie op stuk nr. 15 van de heer Van Raak vind ik op zichzelf ook sympathiek vanwege de gedachte dat er niet minder en bij voorkeur zelfs meer stembureaus zijn die voldoen aan de voorschriften, dus waar die 1,5 meter in acht genomen kan worden, zodat kiezers gewoon kunnen gaan stemmen. Het allerbelangrijkste is voor mij dat er voldoende stembureaus zijn. De beschikbaarheid van stembureaus moet geen belemmering zijn voor kiezers. Ik kan niet op voorhand zeggen dat dit per se betekent dat er meer stembureaus moeten worden ingericht. Om die reden ontraad ik de motie.

De heer Van Raak (SP): Ik wilde de Minister juist een beetje helpen, want we vinden allemaal dat er niet minder moeten komen, maar meer. Nou maken gemeenten soms eigen afwegingen en volgens mij vindt iedereen hier dat er niet minder moeten komen. Dan zou het dus mooi zijn als de Kamer dat uitspreekt en de Minister kan zeggen: ja, de Tweede Kamer zegt het ook; dat is ook een volksvertegenwoordiging, dus u moet dat wel regelen in uw gemeente.

Minister Ollongren: Ja, maar de heer Van Raak doet dat alleen maar via de kwantiteit. Hij zegt dat het er hoe dan ook meer moeten zijn. Ik sluit niet uit dat het er meer worden, ook omdat we de mogelijkheid bieden van de speciale stemlokalen en de mobiele

stemlokalen, ook met een speciale functie. Ik denk dat het heel goed denkbaar is dat het er meer worden, maar om op voorhand alleen dat op te leggen terwijl ik vooral wil sturen op toegankelijkheid en kwaliteit van de inrichting van de stembureaus, vind ik iets te eenzijdig. Nogmaals, dit heeft mijn sympathie, maar ik ontraad de motie.

Onze referentie
2023-0000150449
Datum
20 maart 2023

Politieke context

Aanvullend op de schriftelijke vragen heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken op 24 maart 2023 het verzoek ingediend een reactie te ontvangen over het NRC-artikel van 16 maart 2023 'Een tekort aan stembiljetten, uitgeputte stemmentellers en andere onregelmatigheden' en over het bericht van de Nederlandse Vereniging Voor Burgerzaken (NVVB) van 21 maart 2023 'NVVB vindt telproces niet langer uitvoerbaar!'. De commissie vraagt u in deze reactie op de artikelen in te gaan op de volgende onderwerpen:

- in het geval van het NRC-artikel: in ieder geval op hoe deze tekorten (*met de stembiljetten*) hebben kunnen ontstaan, wat de consequenties voor de opkomst zijn geweest en hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden,
- en (in het geval van het bericht van de NVVB) op de drie voorstellen.

Daarnaast heeft de commissie besloten tot het binnen afzienbare tijd voeren van een commissiedebat over het Verkiezingsproces Provinciale Statenverkiezingen van 15 maart 2023 en u te verzoeken de beantwoording van de schriftelijke vragen inzake de Provinciale Statenverkiezingen voorafgaand aan dit commissiedebat naar de Kamer te sturen. Naast de voorliggende beantwoording van de schriftelijke vragen wordt een reactie op het verzoek van de commissie voor Binnenlandse Zaken opgesteld. Hierin wordt gemeld dat het onderzoek nog loopt in het kader van de evaluatie hetgeen zou kunnen leiden om met het inplannen van het debat te wachten tot afronding van het evaluatieonderzoek.

Juridische overwegingen

De wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten voor het regelen van geschikte stemlokalen staat in artikel J 4 van de Kieswet.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief beantwoording kamervragen	